

суперечити принципам демократії, її основним завданням є поширення серед народу ідеї самоідентифікації українців як нації з багатою історичною, культурною та правовою спадщиною.

Література

1. Правова доктрина України: у 5 т. Харків: Право, 2013. Т. 1: Загальнотеоретична та історична юриспруденція / В.Я. Тацій, О.Д. Святоцький, С.І. Максимов та ін.; за заг. ред. О.В. Петришина. Харків: Право, 2013. 976 с.

2. Андрусак Т. Правова ідеологія: поняття та суть. Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні: Матеріали ІХ регіональної науково-практичної конференції (13-14.02.2003 р.). Львів, 2003. С. 125–126. URL: <http://www.lawyer.org.ua/?w=r&i=&d=277>.

3. Калітинський В.М. Сучасні різновиди правових ідеологій: філософсько-правовий вимір: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави та права; історія політичних і правових учень». Л., 2016. 20 с.

4. Недюха М.П. Правова ідеологія українського суспільства: монографія. Київ: «МП Леся», 2012. 400 с.

УДК 340.1 (043.2)

Макеєва О.М., к.ю.н.,
Мартінова В.В., студентка магістратури,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПРАВОВА ІДЕОЛОГІЯ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ

Сучасні процеси демократизації суспільного розвитку вимагають виваженого погляду на основні напрямки та складові державотворення України. Правова система України має орієнтуватися на створення демократичних засад розвитку суспільства за найвищими цивілізаційними зразками. Важливу роль у означених процесах відіграє правова ідеологія, яка є не просто формою відображення чинних правових явищ, але й виконує важливу суспільно значиму функцію проектування та спрямування розвитку права і правової системи. Це зумовлюється тим, правова ідеологія відображає не лише те, яким чином право сприймається людиною і суспільством в цілому, але й те, які вимоги висуває суспільство до права і до процесів правового регулювання.

На думку Н.М. Оніщенко, наявність демократичної та соціально-культурно-, історично обґрунтованої державно-правової ідеології є життєво важливою умовою діяльності будь-якого суспільства. Так, одним з фундаментальних висновків вже понад 20-річного періоду реформ в Україні є те, що країна не може жити без ясної і осмисленої національної державно-правової ідеології [1, с. 15].

Внаслідок цього наукове теоретико-правове дослідження правової ідеології в умовах трансформації національної правової системи набуває особливої актуальності, оскільки дозволяє визначити основні перспективи її подальшого розвитку, вказати на найбільш ймовірні напрямки вдосконалення права і правового регулювання. Проблеми правової ідеології та правосвідомості вивчали такі вітчизняні вчені, як В.Д. Бабкін, О.В. Зайчук, М.М. Козюбра, В.В. Копейчиков, Н.М. Оніщенко, Н.М. Пархоменко, Т.І. Тарахонич, Ю.С. Шемшученко, О.І. Ющик та інші.

Особливого значення в правовій ідеології набуває юридична наука. Наукова теорія визначає стратегію розвитку правового життя суспільства, здійснює всебічний аналіз сучасної правової ситуації. Наукові доктрини можуть виступати в якості джерел права. Засвоєння правової теорії, раціональне осмислення ролі права в житті суспільства є важливими і необхідними елементами юридичної освіти, формування юридичного професіоналізму.

Правова ідеологія повинна формуватися як процес виявлення теоретичної свідомості, координації і узгодження різних суспільних інтересів; через досягнення соціального компромісу. В цьому випадку правова ідеологія буде містити великий духовний потенціал, що передбачає пріоритет прав і свобод особи, поділ влади, політичний плюралізм, високу роль суду як антипода командно-бюрократичному управлінню, що є властивим ідеологічно і економічно здоровому суспільству з розвинутою загальною і правовою культурою [2, с. 143].

Правова політика держави полягає у створенні правової програми її діяльності, яка ґрунтується на системі сучасних правових цінностей, принципів, теорій, концепцій і спрямована на вдосконалення правової системи. Як відомо, державна правова політика реалізується у нормотворчості, застосуванні та розвитку правової свідомості та правової культури особи.

Правова ідеологія, вказує Р.А. Калюжний, дозволяє визначити перспективи розвитку національної системи права, цілі соціального розвитку, а також шляхи, правові засоби їх здійснення [3, с. 34].

В умовах трансформації правової системи правова ідеологія набуває ролі головного фактора, завдяки якому здійснюється цілеспрямований вплив на державу та суспільство. Роль правової ідеології у формуванні та діяльності цих провідних інститутів зумовлена тими функціями, які вона виконує. Одним з першочергових завдань кожної держави є зміцнення правової системи, яка є основою державності. З огляду на це вважаємо, що правову ідеологію потрібно розглядати не лише як структурний елемент правової свідомості, а у ширшому значенні, як основу чинного законодавства, правової політики держави та правового життя суспільства.

Отже, для національної правової системи потрібно закласти міцний

фундамент, яким виступає правова ідеологія, яка через правові цінності, ідеї, погляди на право здатна об'єднати народ та бути орієнтиром у складному та тривалому процесі формування законослухняного, цивілізованого громадянського суспільства. Роль правової ідеології у державі зростає з розвитком суспільства, оскільки правова ідеологія як уособлення права здатна закріпити принципи демократії, рівності та справедливості.

Література

1. Оніщенко Н.М. Правовий світогляд як явище соціальної дійсності. *Право України*. 2014. № 5. С. 15–22.

2. Бобровник С.В. Компромiс i конфлікт у праві: антрополого-комунікативний підхід до аналізу: монографія. Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ: Юридична думка, 2011. 383 с.

3. Калюжний Р.А. Проблеми і перспективи розвитку національної правової ідеології в умовах глобалізації. *Юридичний вісник*. 2014. № 4 (33). С. 31–35.

УДК 342.9:347(043.2)

Макушев П.В., д.ю.н., професор,
декан юридичного факультету,
Дніпровський гуманітарний університет, м. Дніпро, Україна

ПРАВОВА ПРИРОДА ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ: ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ

Вивчення сутності публічного адміністрування потребує, в першу чергу, визначення його змісту, особливостей та специфіки прояву у різних галузях державного управління. Існує декілька аспектів якісної відмінності публічного управління/адміністрування від державного. Насамперед, перше з них містить чітку орієнтацію на публічний інтерес – основну ціннісно-цільову складову всіх розпорядчих заходів.

Крім того, у довідниковій літературі термін «публічний» (від лат. *publicus* – суспільний, народний) визначається як відкритий, гласний. В оригіналі ж слово «*public*» перекладається як те, що відбувається в присутності публіки, людей, прилюдно, відкрито, не приватно [1, с. 614]. Тобто термін «публічний» констатує додаткову необхідність інформаційної взаємодії суб'єктів владних повноважень із суспільством, що є однією із якісних ознак публічного адміністрування. При цьому оперативне поширення достовірних даних про цілі та методи управлінського впливу, права громадян і порядок їх втілення має відбуватися не лише за ініціативи громадськості, як відповідь на запити її окремих представників або організацій (вимушене інформування), але й за ініціативи владних суб'єктів (добровільне інформування). Законодавством